

DAGAKTIVITETSTILBUD PÅ GÅRD FOR PERSONER MED DEMENS

TJENESTEN, DELTAGERNE OG DERES ERFARINGER

V/ Tanja Louise Ibsen, Nasjonal kompetansetjeneste for aldring og helse

Forskningsprosjektet Demensomsorg på gård

Tverrfaglig forskningsprosjekt med mål om å:

- *Tilføre kunnskap som sørger for kvalitetsbasert utvikling av dagaktivitetstilbud på gård for personer med demens*

Alle foto: Martin Lundsvoll

Bakgrunn

Demensplan 2020

- Demensomsorg på gård fremhevet
- Lovpålagt med dagaktivitetstilbud i alle kommuner
- Møte variasjon i befolkningen
- Lite kunnskap om hvordan personer med demens erfarer dagaktivitetstilbud på gård

Dagaktivitetstilbud

“The missing link” mellom å bo hjemme og heldøgnsomsorg

(Helse og omsorgsdepartementet, 2007)

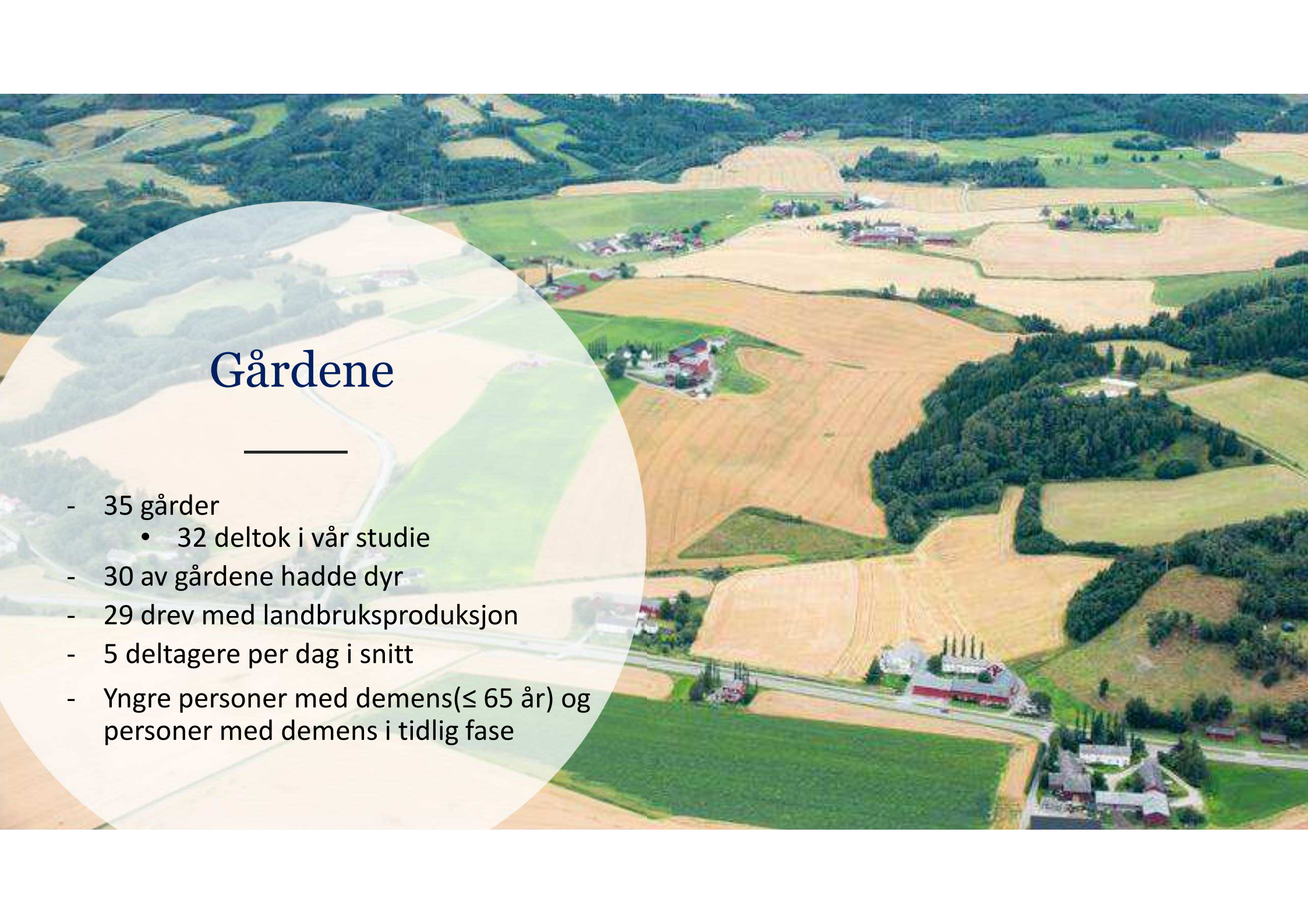
Har til hensikt å gi personer med demens meningsfulle aktiviteter i hverdagen, i trygge omgivelser, for å bidra til økt livskvalitet, samt sørge for avlastning til pårørende

(Fields et al., 2014; Helse og omsorgsdepartementet, 2015)

Gårdstilbud bruker landskapet og gårdens ressurser for å fremme mental og fysisk helse

(Landbruks-og matdepartementet, 2013)

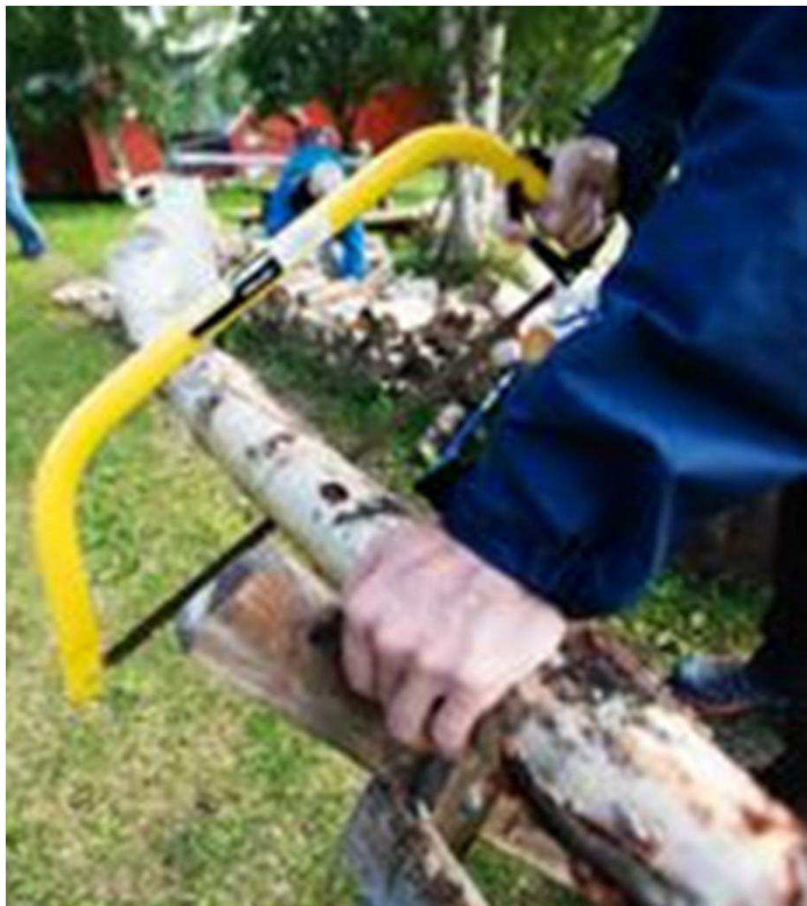
Kommunen tildeler plasser og har det overordnede faglige ansvaret

An aerial photograph of a rural landscape. The terrain is a patchwork of green fields, some of which are golden-yellow, suggesting harvested crops. There are several clusters of buildings, likely farmhouses or small villages, scattered across the landscape. A large, semi-transparent circular overlay is positioned on the left side of the image, containing text.

Gårdene

- 35 gårder
 - 32 deltok i vår studie
- 30 av gårdene hadde dyr
- 29 drev med landbruksproduksjon
- 5 deltagere per dag i snitt
- Yngre personer med demens(≤ 65 år) og personer med demens i tidlig fase

Varierte aktiviteter

Aktivitet	Antall gårder (%)	Gårder svart
Gå tur	32 (100)	N=32
Sosialt samvær inne	32 (100)	N=32
Plante aktiviteter	29 (100)	N=29
Sang og musikk	30 (94)	N=32
Matlaging	27 (84)	N=32
Annet gårdsarbeid	25 (83)	N=30
Dyrestell	25 (78)	N=32
Spille spill	22 (76)	N=29
Håndarbeid	19 (63)	N=30

Sammenlikning gård og ordinært dagtilbud

	Gård	Ordinært dagtilbud (Gjøra et al. 2015)
Antall deltagere per dag (snitt)	5	6.3
Antall dager i uka med dagtilbud (snitt)	2.8	3.6
Antall deltagere per ansatt (snitt)	2.3	3.5
Antall timer per dag (snitt)	5.3	5.7
Antall tilbud til yngre deltagere	9 (28 %)	54 (12 %)
Antall dagtilbud med helseutdannet personell		
Sykepleier	17 (53 %)	169 (38 %)
Inkl. annen helseutdanning	25 (78 %)	431 (96 %)

Deltagerne

- 62 % menn
- Gjennomsnittsalder 76 år (58-96)
- 67 % VGS eller høyere utdanning
- 64 % bor sammen med partner

Livskvalitet

Selvrapportert livskvalitet (QOL-AD)

- Gjennomsnitt 38.6
 - Høy: 58 deltagere
 - Moderat: 21 deltagere
 - Lav: 10 deltagere

Individuelle- og gårds karakteristika og livskvalitet

- Høyere skåre i opplevd sosial støtte
- Lav skåre på depressive symptomer
- Utetid

Intervju av deltagerne

10 intervjuer, 5 ulike gårder i Norge

- **Å være i relasjon**
 - Være del av et felleskap
- **Være engasjert på gården**
 - En følelse av å jobbe
 - Være i aktivitet
 - Være ute
- **Opplevelse av individuell tilrettelegging**
 - Bli sett for den en er
 - Være en som bidrar

Være del av et fellesskap

- Felles utfordringer
- Rom for å være seg selv
- Aktivitet bygger relasjoner
- Relasjon til dyr

Å være engasjert på gården

- Mening i hverdagen
- Mestringsfølelse
- Følelse av ordentlig jobb
- Aktivitet
- Naturopplevelser

Nasjonal faglig retningslinje for demens

- Kommunale virksomheter skal legge til rette for å motivere til daglig fysisk aktivitet.
 - Øker muligheten for deltakelse i meningsfulle aktiviteter
- Anbefalt aktivitet for eldre: 150 minutter i uka

Bli sett og være en som bidrar

- Aktivitet tilpasset den enkeltes ressurser
- I hovedsak kjente aktiviteter som de mestrer

De som sluttet på gården

38 av 92 deltagere sluttet i løpet av studien (1 år)

- 26 deltagere flyttet i heldøgnsomsorg
- 9 deltagere overført ordinært dagtilbud
- 3 ønsket ikke noe tilbud

Karakteristika som predikerer avslutning

- Høy skåre på utdanningsnivå
- Grad av demens
- Lav skåre på opplevd sosial støtte

Konklusjon

- Dagaktivitetstilbud på gård er et komplementært tilbud til ordinære dagtilbud
- Å tilbringe tid utendørs er et viktig bidrag i deltageres livskvalitet
- Deltagerne føler seg som ekte deltagere i dagaktivitetstilbudet
- Demensomsorg på gård er en god arena for personsentrert omsorg

Behov for videre forskning

- Undersøke om noe av de aktivitetene som foregår på gård lar seg overføre til ordinære dagaktivitetstilbud
- Undersøke hvordan dagaktivitetstilbud i samarbeid med privat og offentlig nettverks kan bidra til å styrke deltagerens opplevde sosiale støtte

